

ЗНАЧЕННЯ УПРАВЛІНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ ДЛЯ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА

Світовий досвід засвідчує, що серед чинників, які впливають на ефективність діяльності підприємства в сучасних умовах, важливе значення має управлінська культура. Реалізація ефективних довгочасних планів розвитку підприємств, які намагаються бути успішними в умовах ринку, неможлива без усвідомлення виключної ролі високих життєвих і трудових цінностей, професіоналізму в діяльності керівників і співробітників будь-якої організації.

На сьогоднішній день кваліфікований управлінець підприємства повинен володіти знаннями про управлінську працю та процеси управління; знаннями про його посадові та функціональні обов'язки; володіти засобами досягнення мети й підвищення ефективності роботи організації; уміти використовувати сучасні інформаційні технології та засоби комунікацій, необхідні в управлінському процесі; володіти майстерністю управління людськими ресурсами та майстерністю творчо формувати зовнішні зв'язки; уміти вчасно робити правильні висновки й безперервно підвищувати свою кваліфікацію.

Управлінська діяльність фахівців на підприємстві, передбачає вирішення різних завдань: розробку організаційно-управлінської структури підприємства, положень про підрозділи, посадові інструкції; проектування трудових процесів та розрахунок норм праці на підприємстві галузі; розрахунок календарно-планових нормативів, складання оперативно-виробничих планів, організацію оперативного контролю за ходом виробництва; розробку прогресивних планових техніко-економічних нормативів матеріальних і трудових витрат. Кожне з перелічених завдань являє собою вирішення певної організаційно-управлінської ситуації. Крім того, сучасні управлінці мають працювати в умовах, які швидко змінюються. Процеси, що відбуваються в нашому суспільстві, перебувають у постійному русі й оновленні, досить часто змінюється фінансове та податкове законодавство, структура бюджетних установ і вимоги до заміщення діючих посад. Такі швидкозмінні умови значно ускладнюють працю сучасного фахівця. Реалізація цих завдань потребує наявності у них певної сукупності управлінських умінь, що забезпечують виконання дій з аналізу виробничої ситуації, формулювання цілей і альтернативних способів їх досягнення; вибору оптимального рішення; організації роботи колективу виконавців реалізації прийнятого рішення; контролю та корекції вирішення прийнятих рішень; інформаційного забезпечення виробничої діяльності; самоорганізації та самоуправління.

Недостатній рівень професіоналізму та управлінської культури фахівців не лише гальмує поширення організаційної культури, але й стримує організаційний розвиток підприємств, установ, організацій. Тому недостатньо підготовленому, неерудованому керівникові, який не володіє в достатній мірі елементами загальної та управлінської культури, важко, а то й неможливо засвоїти елементи культури організації, не кажучи вже про те, щоб бути її активним носієм та пропагандистом у середовищі підлеглих.

Сутність сучасної управлінської культури полягає в її діалогічному характері, попередженні відчуження між суб'єктами управлінської системи, у підпорядкованості їх зусиль, цінностей і відповідальності у досягненні мети, орієнтованої на одержання якісної освіти.

Під терміном «управлінська культура» Л. Васильченко розуміє «цілісну властивість особистості, яка має прояв у процесі професійної управлінської діяльності; характеризує особливості свідомості, поведінки, спілкування та управлінської діяльності керівника; забезпечує усвідомлення та культуродоцільність професійної діяльності; стимулює творчий розвиток керівника» [1, с. 16].

Поняття «управлінська культура» С.В. Королюк трактує як «різновид професійної культури, який складається з політичної, правової, адміністративної, менеджерської, організаційної, соціально-психологічної, інформаційної, комунікативної та економічної культур і є інтегральним утворенням щодо системи знань і вмінь, особистісних якостей, мотивів і цінностей, які реалізуються під час управління [3, с. 88].

Під управлінською культурою майбутнього фахівця ми розуміємо динамічне системне утворення, що охоплює сукупність знань, умінь і навичок, а також особистісних якостей фахівця, які забезпечують ефективність здійснення різноманітних видів управлінської діяльності.

На думку Г.В. Єльнікової, дефіцит культури, відсутність її пріоритету в суспільстві є однією з причин «гальмування» перебудови освітньої системи. Культурно працювати – це значить уміти правильно розставити кадри на вирішальних ланках, працювати творчо, з перспективою, завжди бачити кінцеву мету і вибирати найбільш раціональні методи її досягнення. А для цього треба – постійно вчитися, наполегливо оволодівати науковими принципами управління, вміло керуватися ними в своїй управлінській діяльності [2].

Підвищення культурного рівня фахівців, за твердженням В. Медведя, має здійснюватися через підвищення культури прийняття рішень, застосування контролю, делегування повноважень, взагалі у виконанні управлінських функцій; також через підвищення власного рівня культури спілкування, поведінки, використання влади, урахування сумісності працівників та їхніх індивідуальних особливостей; покращення стилю керівництва колективом, а саме: формування його демократичних рис [4].

Кожному управлінцю для досягнення висот управлінської культури, а отже і для забезпечення ефективності діяльності організації в цілому, потрібно досконало оволодівати механізмами власної психології, умінням реально оцінювати власні не лише сильні, але й слабкі сторони та цілеспрямовано працювати над удосконаленням своїх організаторських професійних навичок ділового спілкування.

Таким чином, можна зробити висновок про те, функціонування і розвитку будь-якого підприємства у великій мірі залежить від керівника, наділеного високою управлінською культурою.

Список літератури:

1. Васильченко Л. В. Формування управлінської культури керівника школи в системі післядипломної педагогічної освіти : автореф. дис. ... канд. пед. наук : [спец.] 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» / Л. В. Васильченко ; Терноп. держ. пед. ун-т імені Володимира Гнатюка. – Т., 2006. – 23 с.

2. Єльнікова Г. В. Управлінська культура керівника загальноосвітнього навчального закладу [Електронний ресурс] / Г. В. Єльнікова. – Режим доступу: www.ippo.edu.te.ua/files/na_dopomogu_vchitelju/05_uprav (дата перегляду: 07.04.2010).

3. Королюк С. В. Управлінська культура керівника школи / С. В. Королюк // Постметодика. – 2003. – № 5/6. – С. 85–88.

4. Медведь В. В. Розвиток управлінської культури професійно-технічного навчального закладу : автореф. дис. ... канд. пед. наук : [спец.] 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» / Медведь Валерій Володимирович ; Луган. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – Луганськ, 2007. – 20 с.